Inventarisatie naleefniveau rookvrije horeca voorjaar 2022

1. Inleiding

Sinds 1 juli 2008 geldt in de horeca, sport-, kunst- en cultuursector een rookverbod. Vanaf dat moment mocht er alleen nog worden gerookt in de daarvoor bestemde speciale rookruimten. Sinds september 2019 zijn de rookruimten in de horeca echter ook niet meer toegestaan.

In opdracht van de NVWA heeft onderzoeks- en adviesbureau Breuer&Intraval tussen december 2008/januari 2009 en het najaar van 2017 diverse metingen uitgevoerd naar het naleefniveau van het rookverbod. De NVWA heeft Breuer&Intraval gevraagd om in het najaar van 2021 wederom en soortgelijke meting uit te voeren. Echter door de in die periode geldende Coronamaatregelen is de meting verplaatst naar het voorjaar van 2022.

In het voorjaar van 2022 zijn 304 observaties verricht verdeeld over drie categorieën, te weten: 100 discotheken, 104 eetcafés en 100 cafés. De observaties hebben in de avond- en nachtelijke uren plaatsgevonden. In deze factsheet staan de resultaten van de meting in het voorjaar van 2022. Deze resultaten worden daar waar mogelijk vergeleken met de voorjaarmeting 2011 en de najaarmeting 2017. Begonnen wordt met het vermelden van de belangrijkste resultaten.

2. Belangrijkste resultaten

- In de voorjaarmeting 2022 is 96% - 99% van de categorieën eetcafés, cafés en discotheken rookvrij. In vergelijking met 2017 zijn er weinig veranderingen: 94%-100%.
- De asbakken zijn nagenoeg verdwenen: in de voorjaarmeting 2022 staan bij 96% - 100% van de categorieën geen asbakken op de tafels/bar. In vergelijking met de najaarmeting van 2017 zijn er geen veranderingen.
- Er zijn nagenoeg geen rookruimtes meer: in de voorjaarmeting van 2022 is er in 0% - 2 % van de categorieën een rookruimte. In de najaarmeting van 2017 was dat nog 6% - 47%.
- In de voorjaarmeting 2022 hebben discotheken en cafés vaker buiten voorzieningen om te roken dan in de najaarmeting van 2017. Ook wordt er bij deze gelegenheden vaker in de nabijheid gerookt. Deze stijging van de aanwezigheid van voorzieningen buiten om te roken en het buiten roken kan mogelijk het gevolg zijn van het niet meer toestaan van rookruimten.
- Er zijn bijna geen horecagelegenheden die tabak verkopen: in de voorjaarmeting 2022 werd er in één café en in één discotheek tabak verkocht.

3. Resultaten per categorie discotheken, eetcafés en cafés

In deze paragraaf behandelen we de resultaten van de voor- en najaarmetingen 2011 tot en met 2022 van de drie categorieën: discotheken; eetcafés en cafés.

Geen rokers

Tijdens de observaties is gekeken of de aanwezigen wel of niet roken. De dertien metingen laten zien dat het percentage dat rookvrij is bij alle subcategorieën is gestegen

tussen de najaarmeting 2011 en de voorjaarmeting 2022 (figuur 1). In de voorjaarmeting 2022 varieert het percentage dat rookvrij is van 96% van de cafés tot 99% van de eetcafés. Ten opzichte van de najaarmeting 2017 hebben zich bij de discotheken, eetcafés en cafés geen (significante) veranderingen voorgedaan.

Figuur 1 Geen rokers naar soort gelegenheid, in % (per subcategorie: n=100-110)

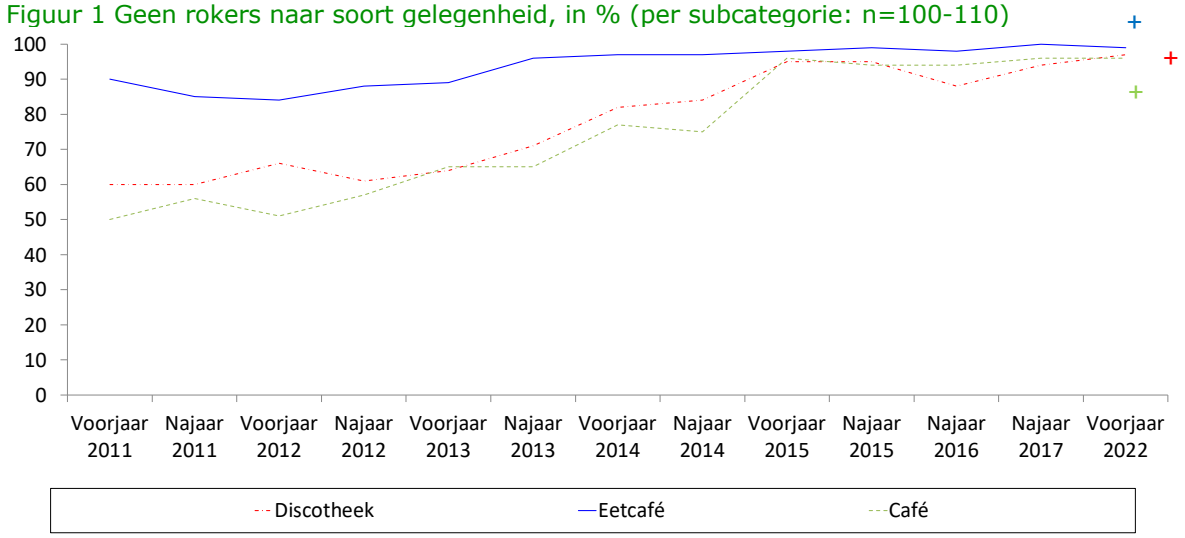

	Discotheek +	Eetcafé +	Café +
Voorjaar 11	60	90	50
Voorjaar 12	66	84	51
Voorjaar 13	64	89	65
Voorjaar 14	82	97	77
Voorjaar 15	95	98	96
Najaar 15	95	99	94
Najaar 16	88	98	94
Najaar 17	94	100	96
Voorjaar 22	97	99	96

+ = Significante stijging tussen voorjaarmeting 2011 en voorjaarmeting 2022, p < 0,05.

Geen asbakken

De dertien metingen laten zien dat de asbak nagenoeg is verdwenen uit de discotheken, eetcafés en de cafés. In de voorjaarmeting 2022 staat in 99% van de discotheken, in 100% van de eetcafés en 96% van de cafés geen asbak op de tafels/bar (figuur 2). Vergeleken met de voorjaarmeting 2011 is bij alle afzonderlijke subcategorieën sprake van een stijging, terwijl ten opzichte van de najaarmeting 2017 zich bij de discotheken, eetcafés en cafés geen veranderingen hebben voorgedaan.

Figuur 2 Geen asbakken op de tafels/bar naar soort gelegenheid, in % (per subcategorie: n=100-110)

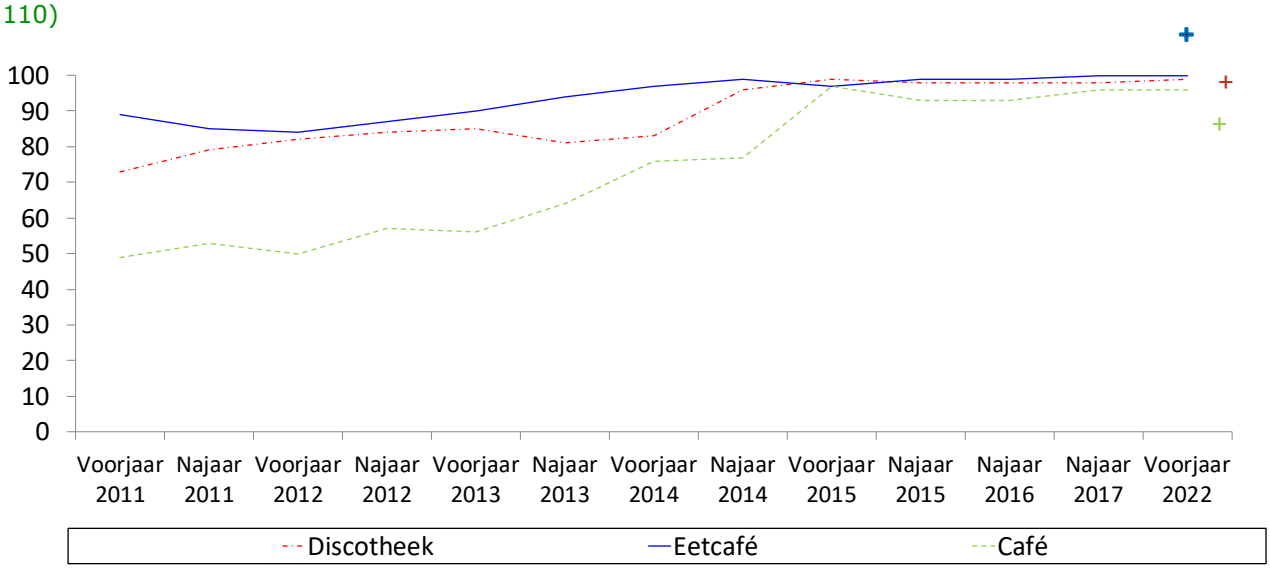

	Discotheek +	Eetcafé +	Café +
Voorjaar 11	73	89	49
Voorjaar 12	82	84	50
Voorjaar 13	85	90	56
Voorjaar 14	83	97	76
Voorjaar 15	99	97	97
Najaar 15	98	99	93
Najaar 16	98	99	93
Najaar 17	98	100	96
Voorjaar 22	99	100	96

+ = Significante stijging tussen voorjaar 2011 en voorjaar 2022, p < 0,05.

Aanduiding

Tegenover de stijging van het aantal rookvrije horecagelegenheden staat een daling van het aantal horecagelegenheden dat het rookverbod aanduidt. Alle drie de soorten horecagelegenheden hebben minder vaak een aanduiding van het rookverbod dan in de najaarmeting van 2011. Bij discotheken is het gedaald van 39% naar 18%, bij eetcafés van 36% naar 17% en bij cafés van 41% naar 18%. Een mogelijke verklaring voor deze daling is dat het rookverbod meer geïnstitutionaliseerd is. Ten opzichte van de najaarmeting 2017 hebben zich hierin nauwelijks veranderingen voorgedaan.

Rookruimtes

Sinds september 2019 zijn rookruimten in de horeca niet meer toegestaan. Uit de voorjaarmeting 2022 komt naar voren dat toch nog enkele discotheken en cafés een rookruimte hebben (figuur 3). Wel is er sprake van een duidelijke daling ten opzichte van de voorjaarmeting 2011 en najaarmeting 2017.

Figuur 3 Percentage horecagelegenheden met een rookruimte, in % (per categorie: n=100-110)

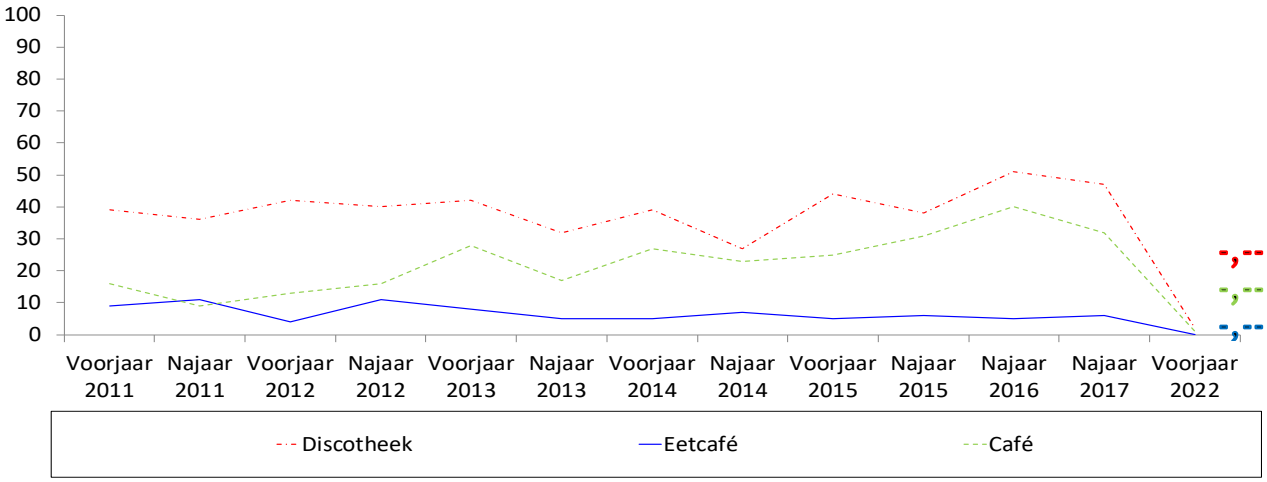

	Discotheek -, --	Eetcafé -, --	Café -, --
Voorjaar 11	39	9	16
Voorjaar 12	42	4	13
Voorjaar 13	42	8	28
Voorjaar 14	39	5	27
Voorjaar 15	44	5	25
Najaar 15	38	6	31
Najaar 16	51	5	40
Najaar 17	47	6	32
Voorjaar 22	2	0	1

- = Significante daling tussen voorjaar 2011 en voorjaar 2022, p < 0,05; -- = Significante daling tussen najaar 2017 en voorjaar 2022, p < 0,05.

Voorzieningen

Tevens is gekeken of er buiten voorzieningen aanwezig zijn om te roken. Discotheken hebben in de voorjaarmeting van 2022 vaker een voorziening buiten (63%) ten opzichte van de metingen in 2017 (43%) en in 2011 (36%). Ook de cafés hebben in 2022 vaker voorzieningen buiten om te roken (81%) dan in 2017 (62%). Bij de eetcafés hebben zich in 2022 ten opzichte van de metingen in 2017 en 2011 nauwelijks veranderingen voorgedaan.

Figuur 4 Percentage horecagelegenheden met voorzieningen buiten om te roken, in % (per categorie: n=100-110)

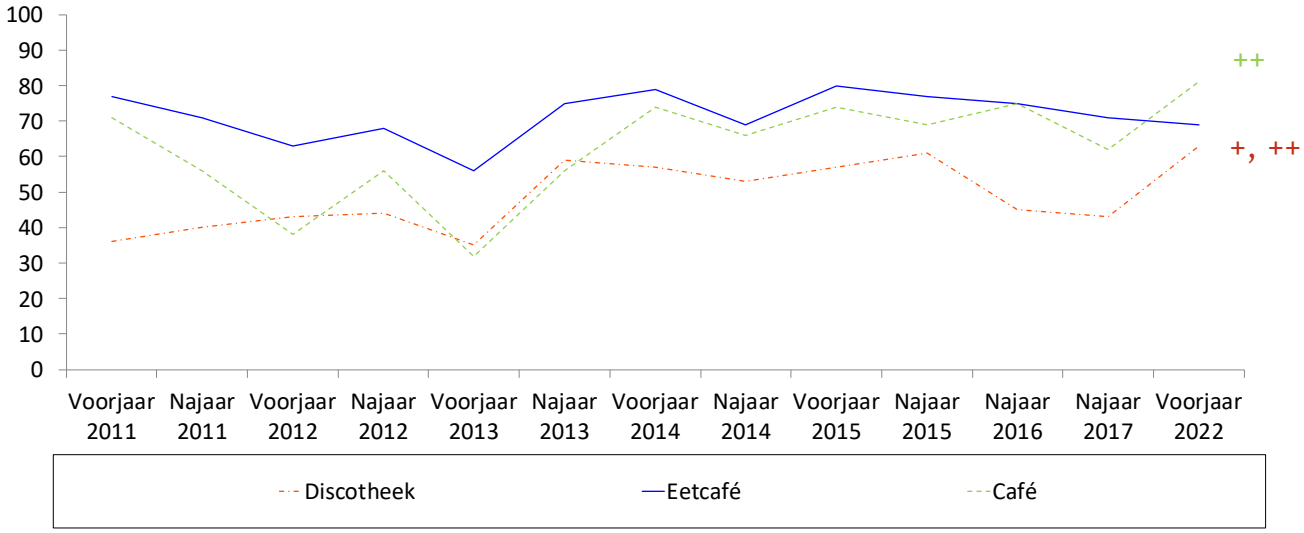

	Discotheek +, ++	Eetcafé	Café ++
Voorjaar 11	36	77	71
Voorjaar 12	43	63	38
Voorjaar 13	35	56	32
Voorjaar 14	57	79	74
Voorjaar 15	57	80	74
Najaar 15	61	77	69
Najaar 16	45	75	75
Najaar 17	43	71	62
Voorjaar 22	63	69	81

+ = Significante stijging tussen voorjaarmeting 2011 en voorjaarmeting 2022, p < 0,05;
++ = Significante stijging tussen najaarmeting 2017 en najaar meting 2022, p < 0,05.

Nabijheid

In de metingen vanaf het najaar van 2015 is ook gekeken of er in de nabijheid van de horecagelegenheid werd gerookt (figuur 5). In de nabijheid van discotheken werd in de voorjaarmeting van 2022 (74%) vaker gerookt dan in 2017 (61%) en 2015 (36%). In de nabijheid van eetcafés werd in de voorjaarmeting van 2022 (38%) vaker gerookt dan in 2015 (27%). Ook in de nabijheid van cafés is er sprake van een stijging in 2022 (57%) ten opzichte van de metingen in 2017 (41%) en 2015 (32%).

Figuur 5 Percentage horecagelegenheden waar in de nabijheid van de gelegenheid wordt gerookt, in % (per categorie: n=100-110)

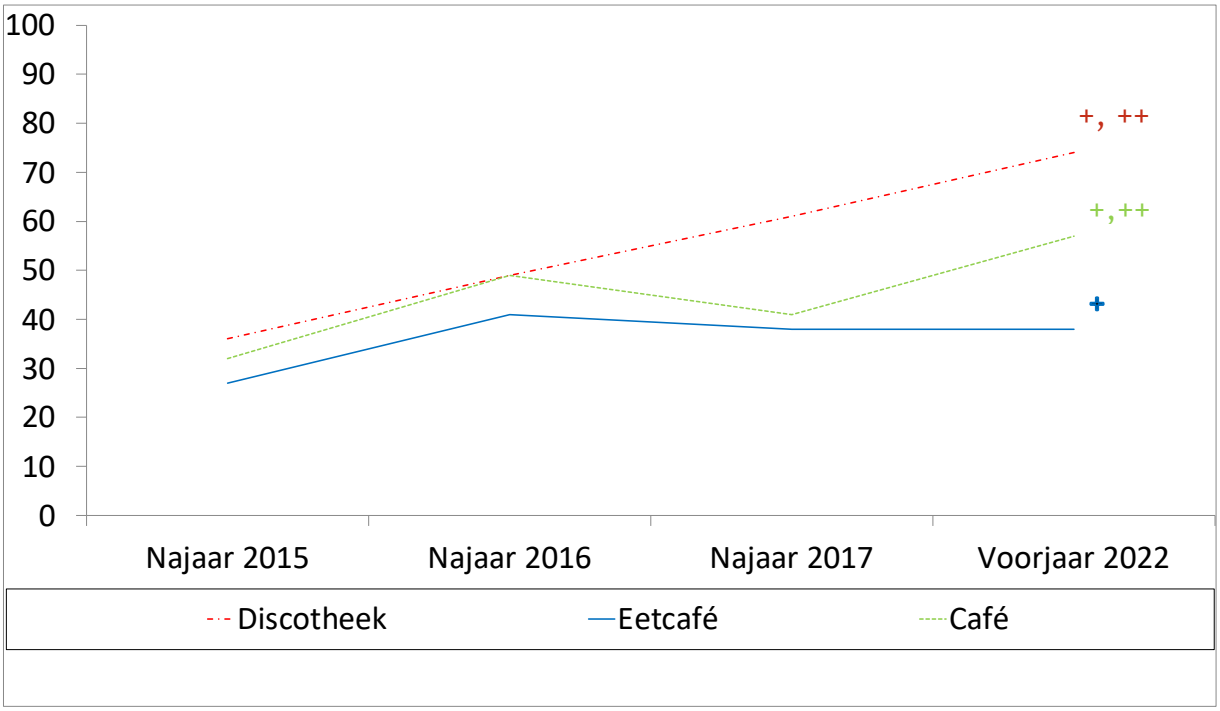

	Discotheek +, ++	Eetcafé +	Café +, ++
Najaar 2015	36	27	32
Najaar 2016	49	41	49
Najaar 2017	61	38	41
Voorjaar 2022	74	38	57

+ = Significante stijging tussen najaarmeting 2015 en voorjaarmeting 2022, p < 0,05;
++ = Significante stijging tussen najaarmeting 2017 en voorjaarmeting 2022, p < 0,05.

Rookvrij terras

Tijdens de observaties is nagegaan in hoeverre terrassen geheel of gedeeltelijk rookvrij zijn. Er zijn in 2022 nauwelijks veranderingen ten opzichte van eerdere metingen. In 2022 was er één discotheek met een rookvrijgedeelte van het terras, van de eetcafés had 2% geheel rookvrij terras en 1% voor een gedeelte van het terras. Geen van de cafés had een (gedeeltelijk) rookvrij terras.

Verkoop tabak

In de voorjaarmeting van 2022 is ook gekeken of er tabak werd verkocht in de gelegenheid. Dit was bij één café en één discotheek inderdaad het geval. In het café werd het bij de bar verkocht en in de discotheek via een tabaksautomaat.